

Еўрапейскія медалі з беларускімі сімваламі

Учора ў Мірскім замку адбылася двайная падзея, звязаная з будучымі II Еўрапейскімі гульнямі. Па-першае, у яго завітала эстафета агню «Полымя міру». А па-другое, арганізатары спартыўнага форуму прэзентавалі медалі, якія будуць уручацца прызерам спаборніцтваў.

Дызайн узнагарод быў распрацаваны кампаніяй Brata Branding. Форма ўзнагароды ўяўляе сабой круг. У сярэдзіне яго змешчаны прамяністы элемент з невыразнымі абрысамі. Такім стваральнікам бачыцца час правядзення Гульняў — яркі сонечны дзень. Адсутнасць рэзкіх вуглоў увабляе рысы ментальнасці беларусаў — мяккасць, дружалюбнасць, лагоднасць, блізкасць да прыроды. Сімвалічнае значэнне закладзена нават у дыяметр медалю. Ён складае 9,5 сантыметра — менавіта столькі міліёнаў чалавек зараз жыве ў нашай краіне. Чахол для медалёў зроблены з натуральнага дрэва ў напамін аб спрадвечных беларускіх рамэствах.

Як зазначыў кіраўнік прадпрыемства «Сэнс-Гераль-

Евга Ісачук

дыка» Кірыл КАРАЛЕВІЧ, пры выбабе медалёў выкарыстоўваліся ўнікальныя тэхналогіі. Былі ўзяты каштоўныя металы: золата 24 караты, серабро 999-й пробы і бронза. Каб умацаваць каштоўнае пакрыццё, на медалі былі нанесены наанаалмазы. Вага адной узнагароды складае каля 540 грамаў. Агулам жа іх адкачанена 1084 — 329 залатых і сярэбраных, а таксама 426 бронзавых.

Нагадаем, што II Еўрапейскія гульні пройдуць у Мінску з 21 да 30 чэрвеня. Больш за 4 тысячы спартсменаў з 50 краін разыграюць 200 камплектаў узнагарод у 15 відах спорту.

Білеты можна купіць на сайце minsk2019.ticketpro.by, у сетцы партнёўскіх кас білетнага аператара на тэрыторыі Беларусі і больш чым у 300 пунктах продажу ва ўсіх абласных гарадах і буйных раённых цэнтрах. Білеты прадаюцца і па безнаўным разліку. Для такога віду куплі трэба аформіць заяўку на фірменным бланку, якая змяшчае рэквізіты, кантакты нумар тэлефона і e-mail для зваротнай сувязі, і адправіць па факсе 8-017-392-67-70 або на e-mail: minsk2019@ticketpro.by.

Валяр'ян ШКЛЕННИК.

Малая радзіма

Энцыклапедыя пра адну вёску

Пухавіцкаму краю пашчасціла на вёсказнаўчыя выданні. Ёсць асобныя кнігі пра паселішчы Шацк, Талька, Зацітава Слабада. Ёсць нават кніга на ідыш пра Дукору, якая, праўда, выйшла ў ЗША. Аўтар — ураджэнец старажытнай вёскі. І вось мінская выдавецтва «Тэхналогія» выпусціла зусім унікальнае па аб'ёме, калі гаварыць пра кнігі, прысвечаныя асобным населеным пунктам, выданне — «Слаўнае сяло Азярычына: Свет нашых продкаў» Зміцера Санько і Юрася Санько.

Зміцера Санько добра ведаюць у беларускім асветніцтве і кнігавыданні. У свой час менавіта дзякуючы яму развівалася, пашыралася серыя «Нашы славетныя землікі» ў выдавецтве «Навука і тэхніка». Падзеі ў беларускім мовазнаўстве стаў яго руска-беларускі слоўнік фразеалагізмаў. Дарэчы, варта было б перавыдаць гэтую і сёння патрэбную працу.

Каб пераканаць чытача, што кнігу пра вёску Азярычына можна параўноўваць з энцыклапедычнымі выданнямі, прывяду хоць бы назвы раздзелаў: «Дагістарычны час»; «Старонкі гісторыі сялібы»; «Азярыч' ў рэвізскіх казках»; «Азярыцкая гаворка»; «Музычная культура»; «Прыгажышчы асабістых успамінаў»; «Мікратапанімія вёскі і наваколля»; «Азярыцкі іменнік», «Азярыцкі мартыралог». У сапраўды энцыкла-

педычнага характару кнізе «Слаўнае сяло Азярычына: Свет нашых продкаў» аўтары сабралі самыя разнастайныя сведчання пра роднае паселішча — археалагічныя звесткі, этнаграфічныя, фальклорныя запісы, тапанімічныя, мікратапанімічныя памятки вёскі і яе ваколіц, дакументальныя звесткі пра тых, хто загінуў у Вялікую Айчынную вайну, патрапіў у жорны сталінскага ГУЛАГА. Аўтары звяртаюцца і да крыніцзнаўства па азярычынскай тэме. Найперш — да спадчыны легендарнага краязнаўчага пісьменніка, гісторыка Аляксандра Карлавіча Ельскага, які нарадзіўся непдалёку ад Азярычына.

Сваёй унікальнай працай Зміцер Санько і Юрась Санько засведчылі сваю прысутнасць у гаторце пухавіцкіх краязнаўцаў. А кагорта гэтай, пачынаючы з Аляксандра Ельскага, зусім немалая. Наталля Вайцяховіч, Наталля Ільцін, Аляксандр Прановіч, Анатоль Ярохін, Браніслаў Зубкоўскі, Браніслаў Яблонскі, Наталля Пархомчык, Іван Чуйкоў, Віктар Арлоў, Барыс Муха, Аляксандр Пікулік... Кніга пра Азярычына — сапраўдны ўклад землякоў, людзей, якія памятаюць свае вясковыя карані, у Год малой радзімы. Упэўнены, што такое выданне будзе запатрабаванае не толькі ў самім Азярычыне, не толькі ў Пухавіцкім краі, але і па ўсёй нашай краіне. Найперш — як выдатны ўзор радзімазнаўчай, краязнаўчай літаратуры.

Кастусь ЛАДУЦКА.

Рыштаванні Бацькаўшчыны

«ПЕРАМОГА» БУДЗЕ ЗА НАМІ

Шмат аб'ектаў гісторыка-культурнай спадчыны ёсць у беларускай сталіцы. На іх аднаўленне рэгулярна выдзяляюцца сродкі з дзяржаўнага бюджэту. Аднак інвестыцыі прыходзяць і з іншых крыніц. Так, пачынаючы з 2004 года на рэстаўрацыю сталічных культурных каштоўнасцяў з па-за бюджэтных сродкаў было прыцягнута 487,7 мільёна рублёў. Пра некаторыя аб'екты, на якіх цяпер вядуцца работы, расказаў **начальнік тэхнічнага аддзела КУП «Мінскага спадчына» Сяргей АБРАМАЎ.**

— Кінатэатр «Перамога» быў перададзены нам летас. На той перыяд ужо быў распрацаваны архітэктурны праект, які прайшоў экспертызу. Тады заказчыкам было УКБ Цэнтральнага раёна. Аднак Мінгарвыканкам прыняў рашэнне ўнесці змяненні ў праектную дакументацыю. У адпаведнасці з гэтым рашэннем, мы за-

ключылі дагавор з інстытутам «Белдзяржпраект» аб распрацоўцы праектнай дакументацыі па рэстаўрацыі кінатэатра «Перамога». Архітэктурны праект будзе гатовы ў канцы жніўня, будаўнічы — у лістападзе 2019 года. Гэты помнік архітэктуры пасляваеннага перыяду аўтарства Іосіфа Лангбарда і Міхаіла Бакланова. Ён зроблены ў стылі сацыялістычнага класіцызму, але захаваў і канструктывісцкія рысы.

Пра рэстаўрацыю знакавых помнікаў

Нагадаем, што будынак кінатэатра з'яўляецца гісторыка-культурнай каштоўнасцю. Раней «Перамога» была закрыта на рэканструкцыю, але работы ў ёй так і не пачаліся. Затым з'явілася інфармацыя, што аб'ект выстаўляецца на аўкцыён, аднак пазней яго знялі з таргоў. «Гэта няпросты праект для рэстаўрацыі, — дадае спецыяліст. — Да таго ж у ім шмат тэхнічнага абсталявання». На аднаўленне будынка можа пайсці 1,5—2 гіды.

Завяршаны першы этап рэканструкцыі іншага важнага для сталіцы аб'екта — касцёла святых Сымона і Алены, ці Чырвонага касцёла. Былі ад-рэстаўраваны фасады, заменены дах. Цяпер распачынаецца другі этап рэканструкцыі.

— Наступны этап аднаўлення ўключае ў сябе ўнутраныя работы. Будынак касцёла будзе прыведзены ў адпаведнасць з пажарнымі патрабаваннямі і тэхнічнымі нормамі, — рэзюмуе Абрамаў.

НІНА ШЧАРБЯЧЭВІЧ.

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Акрамя таго, прыкрытат будзе аддавацца тым забудовшчыкам, якія маюць свае будаўнічыя прадпрыемствы і арганізацыі. У дырэктыве № 8 прадугледжана выдзяленне месца для ўзвядзення індывідуальных жылых дамоў з улікам першачарговага будаўніцтва інжынерных сетак і камунікацый да іх.

У развіцці тэрыторыі будуць прымяняцца комплексныя рашэнні, а не асваенне участкам, як было раней. Ужо распрацаваны і знаходзіцца на ўзгадненні праект указа «Аб удасканаленні дзяржаўнага рэгулявання ў будаўніцтве». Падрыхтаваны і ўзгоднены з зацікаўленымі праект пастановы ўрада аб карэкцыроўцы пастановы ад 21 сакавіка 2014 года № 252 «Аб некаторых пытаннях атэстацыі юрыдычных асоб і індывідуальных прадпрымальнікаў, кіраўнікоў, спецыялістаў арганізацый і індывідуальных прадпрымальнікаў, якія ажыццяўляюць дзейнасць у галіне будаўніцтва». Акрамя таго, фарміруюцца базы даных для лічбавай трансфармацыі кіравання жыццёвым цыклам аб'ектаў будаўніцтва.

Усе будаўнічыя матэрыялы — у спецыяльнай базе

У хуткім часе ў нас у краіне сфарміруюць адзіную электронную базу даных будаўнічых матэрыялаў і паўторна ўжываных праектных рашэнняў. Зараз дадзена даручэнне галіновым прадпрыемствам і арганізацыям аб фарміраванні адзінай базы будаўнічых матэрыялаў і вырабаў, дзе як забудовшчыкі, так і іншыя карыстальнікі змогуць атрымаць патрэбную інфармацыю.

«Мяркуецца, што да канца года яна будзе створана», — адзначыла Вольга Верамей.

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Найбольшыя змены закрануць менавіта Грамадзянскі працэсуальны кодэкс (ГПК), бо перш за ўсё прымяненне канвенцыі датычыцца работы судова агульнай юрысдыкцыі. Будзе спрошчаны механізм яе прымянення, кажуць спецыялісты. Суду і адвакатам будзе зразумела, якім чынам разглядаць заяву аб вяртанні дзіцяці. Прычым праз Міністэрства юстыцыі гэта рабіць прасцей, аднак можна і праз адваката падаць заяву адразу ў суд, у тым ліку і на іншаземца.

ГПК прапануецца дапоўніць асобнай главай, якая будзе дэтальна рэгуляваць вядзенні па разглядзе заяў адносна вяртання дзіцяці. Палажэннямі гэтай главы будзе дэтальна ўрэгулявана працэдура вяртання малых, якіх адзін з бацькоў незаконна вывез у іншую краіну, пачынаючы ад парадку падачы заяў і іх разгляд да пераліку абставін, якія суду неабходна будзе азначыць у сваім рашэнні.

Днямі ў Мінску адбылася канферэнцыя пра дзеянне канвенцыі і ўпершыню быў падпісаны План супрацоўніцтва на 2019 год паміж Міністэрствам юстыцыі Беларусі і Дзіцячым фондам ААН (ЮНІСЕФ) у Беларусі. Удзельнікі мерапрыемства падкрэслілі, што асабліва ўвага ў дзеянні документа ўдзяляецца сямейнай медыцыні і забеспячэнню добраахвотнага вяртання дзяцей.

— Калі сям'я расколлаваецца, інтэрнацыянальная яна ці не, найбольш уразлівымі пры скасаванні шлюбна станаўяцца дзеці, — канстатуе міністр юстыцыі. — Калі ў межах краіны ў іх захоўваецца магчымасць мець стасункі з абамі бацькамі, нават пасля таго, як яны разышліся, то ў інтэрнацыянальным шлюбе часцей за ўсё адзін з сужэнцаў з'язджае на сваю радзіму, а другі застаецца. Часта той, хто пакідае краіну, забірае малаго з сабою, вырываючы яго са звычайнага асяроддзя, дзе дзіця ведае мову, вучыцца ў школе, мае сяброў.

Вываз дзіцяці за мяжу супраць яго жадання парушае правы малаго, таму што яго не толькі пазбаўляецца маг-

Узводзіць дамы з айчынных матэрыялаў

У ліку мерапрыемстваў па рэалізацыі Дырэктывы № 8 значацца таксама скарачэнне колькасці і тэрмінаў адміністрацыйных працэдур, павышэнне якасці аказання паслуг на ўсіх этапах будаўнічай дзейнасці. Павінна істотна ўзрасці доля айчынных матэрыялаў на рынку і пры рэалізацыі праектаў у краіне. Так, пры будаўніцтве сацыяльных аб'ектаў за бюджэтным сродкі доля айчынных матэрыялаў павінна быць большай за 80 %.

А пры магчымасці даводзіць гэтую долю трэба амаль да 100 %. Ніхто не кажа пра эмбарга замежных тавараў, але міністэрства будзе настойліва рэкамендаваць выкарыстоўваць якасныя і бяспечныя матэрыялы з айчынай прайскай нават пры ўмове, што яны будуць абыходзіцца крыху даражэй.

Кіраўнікам будаўнічай галіны трэба будзе скараціць фінансавыя і працоўныя выдаткі пры

распрацоўцы праектнай дакументацыі і рэалізацыі прадукцыі, укараняць рэсурсабэрагальныя тэхналогіі. Акрамя таго, плануецца ўзмацніць адказнасць будаўнічых арганізацый і ролю тэхнічнага нагляду. «Дырэктыва і меры па яе рэалізацыі забяспечаць неабходную трансфармацыю ўсіх відаў дзейнасці ў будаўнічай галіне», — адзначыла Вольга Верамей.

Усяго год у чарзе

Вольга Верамей расказала аб тым, што ўжо цяпер экспертамі распрацаваны адпаведныя механізмы, наводзе якіх шматдзетныя сем'і, што маюць патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў, з 2021 года будуць накіроўвацца на будаўніцтва жылля на працягу 12 месяцаў з моманту пастановы на ўліку.

«Мясцовыя органы ўлады выдзелілі дастатковую колькасць зямельных участкаў, якія могуць прапаноўвацца шматдзетным сем'ям. Да 2021 года

чарга будзе фарміравацца так, каб на працягу года з моманту пастановы на ўлік шматдзетных сем'і маглі накіроўвацца на будаўніцтва жылля», — адзначыла спікер. Планы-графікі ўзвядзення жылых дамоў для гэтай катэгорыі чаргавікоў будуць распрацоўвацца і зацвярджацца штогод. Пры фарміраванні жыллёвай праграмы таксама неабходна будзе штогод ўводзіць у эксплуатацыю не менш за 135 тысяч квадратных метраў арэнднага жылля, у тым ліку за кошт бюджэтных сродкаў — не менш за 90 тысяч «квадратаў». Вызначана таксама ўвядзенне ў практыку страхавання прафесійнай адказнасці праектнай арганізацыі за распрацаваную праектную дакументацыю.

Мінску дазваляць больш

Падыходы да накіравання бюджэтных сродкаў на развіццё інфраструктуры гарадоў-спадарожнікаў змяняцца.

Фота Анастасіі МЕДВЕДЬКА

БАЦЬКІ «ВЫКРАДАЮЦЬ» ДЗЯЦЕЙ НА ЭМОЦЫЯХ

чымасці мець стасункі з абамі бацькамі, і ўрэшце бакі канфлікту палічыцца на пэўныя ўмовы і некай дагаворваюцца, але былі рознае, заўважае Марына Жандарава.

— Не ведаючы традыцыі дзяржавы, куды жанчына выходзіць замуж, яна рызыкуе сутыкнуцца з мноствам праблем. Таму перш чым упасці ў каханне, варта падамаць на нейкай гадоў наперад, ці зможа жонка рэалізаваць сябе на чужыне і чым там зоймецца, якія будуць да яе патрабаванні, што зробіцца з агульнымі дзецьмі, — раіць яна. — Канвенцыя абараняе выключна правы дзіцяці, а не бацькоў, у якіх нешта не атрымліваецца ці не задавальняе іх.

Першае: бацька мае такія ж правы на дзіця, як і маці, і за межамі суд будзе іх абараняць. Згодна з канвенцыяй, дзіця неабходна вярнуць у краіну, дзе яно жыве пастаянна, і справу будзе разглядаць тамтэйшы суд.

Другое: не разлічвайце на жонку, не разлічвайце на мужа, разумець, што жанчыне таксама трэба ўдзельнічаць у жыцці сям'і, і адгаворка «я не магу знайсці працу, таму з'ехаў», не распаўсюджвацца на права забраць дзіця ад мужа-законніка, калі малому з боку таты нічога не пагражае. Існаванне пагрозы трэба даказаць, інашай падставы забраць дзіця ад бацькі няма.

Трэцяе: вырашыўшы з'ехаць з малымі дахаты на заўжды падманным шляхам (напрыклад, сказаўшы, што едзе пагасяваць у маці, і паставіўшы пасля мужа перад фактам невяртання), жанчына

рызыкуе. На яе могуць завесці крымінальную справу — такое правіла за вываз дзіцяці без дазволу мужа дзейнічае ў многіх дзяржавах — удзельніках канвенцыі, а іх больш за 100. Тым самым яна абмяжоўвае дзіця. Пазбаўляе яго магчымасці выехаць за мяжу на адпачынак, бо рызыкуе быць дастаўленай у краіну жыхарства былога мужа і трапіць у турму.

Згода бацькі можа спатрэбіцца і тады, калі малому трэба будзе аднаму паехаць за мяжу, скажам, на нейкія спаборніцтвы ці вучобу.

— Калі нашы жанчыны вяртаюцца з малым на радзіму, то часта бягучы падаваць заяву аб вызначэнні месца жыхарства дзіцяці. Аднак калі тата-іншаземец напіша заяву аб выкраданні малаго, то айчыны суд, адпаведна з канвенцыі, мусіць прыпыніць разгляд справы па заяве грамадзянкі, а будзе разглядаць заяву аб вяртанні дзіцяці ў краіну яго пастаяннага пражывання, — падкрэсліла Марына Жандарава.

— З іншага боку, калі замежны бацька не падае заяву аб вяртанні дзіцяці, а пройдзе больш за год, як мама вярнулася на радзіму, тады будзе лічыцца, што бацька пагадзіўся з пражываннем дзіцяці ў іншай дзяржаве, калі маці не ўтойвае ад яго малаго і не перашкаджае іх стасункам.

З дзесяці гадоў, дарэчы, суд ужо можа ўлічваць жаданне дзіцяці наконт таго, з кім з бацькоў яно хоча застацца. Разам з іншымі абставінамі меркаванне малаго будзе ўлічвацца судом пры вынесенні рашэння.

Ірына СІДАРОК.

Фота носьці ілюстрацыйны характар.

Ярэма Абрамаў

Па словах Вольгі Верамей, падрыхтаваны праект указа, у якім будзе вызначаны механізм фінансавання інжынерных сетак і камунікацый, аб'ектаў гарантванага сацыяльнага абслугоўвання гарадоў-спадарожнікаў. Праектам указа, што Прэзідэнта прадугледжана, што Мінгарвыканкам зможа выдзяляць грошы не толькі на фінансаванне развіцця Смалевіч, але і на развіццё іншых гарадоў-спадарожнікаў.

Першапачаткова асноўная роля ў развіцці такіх населеных пунктаў адводзілася мясцовым уладам, але практыка паказала, што многія моманты ў гэтым пытанні не ўрэгульваліся. Заканадаўства не дазваляе выкарыстоўваць бюджэтных сродкі адных гарадоў на развіццё іншых. Пасля ўняснення змяненняў па Указ № 214 ад 7 мая 2014 года Мінск зможа ўдзельнічаць у фінансаванні аб'ектаў інжынернай і сацыяльнай інфраструктуры гарадоў-спадарожнікаў. Як паведамлялася, тэма развіцця гарадоў-спадарожнікаў ва ўмовах скарачэння жыллёвага будаўніцтва ў Мінску становіцца ўсё больш актуальнай.

Са слоў Вольгі Верамей вынікае, што пакуль у праект указа закладзены не абавязак, а магчымасць фінансавання будаўніцтва жылля і аб'ектаў сацыяльна-гарантаванай і інжынерна-транспартнай інфраструктуры. Бо такім чынам сталіца зможа, напрыклад, загрузіць свае будаўнічыя прадпрыемствы працай на тэрыторыі спадарожнікаў.

Згодна з генпланам колькасць жыхароў сталіцы не павінна перавышаць 2 мільёны чалавек. Жыллё прапануецца будаваць у першую чаргу ў Рудзенску і Смалевічах, а таксама ў Заслаўі, Фаніпалі, Дзяржынску і Лагойску.

Сяргей КУРКАЧ.

Цыбулі да канца міжсезоннага перыяду хопіць

З-за складаных умоў надвор'я мінулага года — аномальнай спёкі — загінута значная частка ўраджаю цыбулі ў многіх краінах Еўрасаюза і, як вынік, утварыўся яго востры дэфіцыт на сусветных рынках, а цэны імякліва пайшлі ўверх. У гэтай сувязі Міністэрства антымапальнага рэгулявання і гандлю выступіла з тлумачэннямі адносна таго, які ў сувязі з павышшэннем попытам на цыбулю змянілася кан'юнктура спажывецкага рынку краіны.

Найперш, паведамляе МАРГ, аб'ёмы вытворчасці цыбулі ў Беларусі дазваляюць цалкам забяспечыць унутраны рынак. Гадавая патрэба ў ёй арганізацыі гандлю складае каля 25—27 тысяч тон і, па ацэнцы, можа быць забяспечана за кошт прадукцыі, вырашчанай у сельгасарганізацыях і фермерскіх гаспадарках краіны. Па звестках Белстата, у гаспадарках усяго катэгорыі летас было вырашчана 215,8 тысячы тон цыбулі, ці 91,8 працэнта ад узорно 2017 года.

У адпаведнасці з рашэннямі аблвыканкамаў і Мінскага гарвыканкама на міжсезонны перыяд 2018—2019 года ў стабілізацыйныя фонды было закладзена 11,7 тысячы тон цыбулі (94 працэнт ад узорно 2017—2018 года). Па інфармацыі з рэгіёнаў, па стане на 1 мая рэшткі гэтай прадукцыі ў стабілізацыйных фондах склалі адну тысячы тон, што, па разліках, дастаткова да канца міжсезоннага перыяду (31 мая).

Цэны на цыбулю ўстаўноўліваюцца вытворцамі і суб'ектамі гандлю самастойна, зыходзячы з якасных характарыстык, кан'юнктуры рынку, выдаткаў па захоўванні.

Летас адзначалася зніжэнне як адпукных, так і рознічных цен на цыбулю, у той час як сёлета, на фоне неўраджаю 2018 года, адпукных і рознічных цэны павялічыліся ў 2,2 раза і прыблізна на 65 працэнтаў адпаведна.

Па інфармацыі аблвыканкамаў і Мінскага гарвыканкама, ажыятажнага попыту на цыбулю не назіраецца, паведамляе МАРГ. Вынікі магнаторынгу тэарыярыальных органаў міністэрства, праведзенага днямі, сведчаць, што цыбуля не менш як трох відаў маецца ў продажы ва ўсіх эгіёнах краіны як у гандлёвых аб'ектах, так і на рынках па цане ад 0,79 да 2,99 рубля за кілаграм (айчынная, адзін-два віды), ад 1,8 да 6,65 рубля за кілаграм (імпартная, адзін-тры віды).

Сяргей РАСОЛЬКА.